

Opustila nás zakladatelka české indonésistiky Zorica Marta Dubovská

Dne 6. prosince 2021 zemřela ve věku 95 let Zorica Dubovská, jedna z nejvýraznějších postav československo-indonéských vztahů posledních sedmdesáti let. Výjimečná osobnost prvorepublikových hodnot a ideálů, která našla osobní i profesní naplnění v kulturách vzdálených oblastí jižní a jihovýchodní Asie.

Jako mladá děvče vyrůstající v rodině, ve které její názory a pohled na okolní svět utvářeli morálně zásadoví lidé, jakými byl například strýc Bohumil Borecký, velitel legionářského pluku z 1. sv. války, strýc Svata patřící do nejužšího vedení firmy ČKD a především její milovaný tatínek, díky kterému si zamilovala cizí jazyky a díky kterému objevila daleký obzor zemí jižní a jihovýchodní Asie, si nemohla osvojit jiné vlastnosti než lidství, vlastenectví, pravdu a morální rovnost. Tedy hodnoty, které po celospolečenském zvratu v roce 1948 z naší společnosti na dlouhou dobu vymizely.

V krátkém období poválečné svobody se zapsala na Vysokou obchodní školu (dnešní VŠE), naučila se indonéštinu, kterou také později v Orientálním ústavu vyučovala, a zamilovala se do svého budoucího muže Ivana. Počátkem padesátých let již byla vystudovanou inženýrkou pracující v Gottwaldově, ale po necelém roce se vrátila zpět do Prahy, aby na přímluvu zakladatele moderní československé arabistiky, prof. Karla Petrálky, začala na Filozofické fakultě UK studovat obor Spisovná arabština a Dějiny Předního Východu. Konkrétně se věnovala indoevropskému jazykozpytu a později fonologickému rozboru indonéského jazyka. Jejími učiteli byli například indologové Vincenc Lesný a Oldřich Friš.

Zorica se těžce smířovala s realitou let padesátých, která měla dopad i na její rodinu. Maminka, jako žena prvorepublikového živnostníka, nemohla nikde najít práci vyjma té opravdu podřadné a špatně placené a byla dokonce vystěhována ze svého bytu. Opakovaně se jí vracely také vzpomínky na předčasně zemřelého tatínka. To vše Zoricu vnitřně velmi trápilo. Jednou z mála radostných událostí bylo v listopadu 1951 narození dcery Sabiny.

V roce 1955 obhájila na FF UK diplomovou práci a ihned obdržela umístěnku na nově vznikající zastupitelský úřad v Jakartě. Přestože nikdy nebyla členkou KSČ, režim potřeboval někoho, kdo ovládá indonéštinu, a to dokonce tak moc, že po jejím odmítnutí této nabídky ji za dva roky oslovili znova. Počátkem roku 1958 odletěla poprvé do Indonésie a bylo to setkání vpravdě osudové. V Indonésii se cítila svobodná a šťastná. Když za ní záhy přiletěla i šestiletá dcera Sabina, byl to, jak sama vzpomínala, nejkrásnější rok jejího života.

Možná i proto se do Indonésie opakovaně vracela a celkem ji navštívila sedmkrát. Naposledy v roce 1994. Během svých cest navazovala kontakty pedagogického charakteru a sbírala podklady pro svoji překladatelskou a odbornou činnost. Současně, pokud to okolnosti dovoľovaly, se věnovala výuce indonéského jazyka a kultur jihovýchodní Asie. Především na Státní jazykové škole v letech 1961–1984, která stála stranou každodenního zájmu státních složek a kde se svým nenuceným a přirozeným pojetím výuky zasadila o zrod mnoha generací českých indonesistů.

Po roce 1989 se s nadšením pustila do znovuoobnovení občanské společnosti. Založila sdružení Kontinenty spojující diplomaty, umělce, studenty a milovníky Asie, věnovala se popularizaci Indonésie a v letech 1992 a 1997 znovuoobnovila výuku indonéského jazyka na FF UK, díky čemuž vychovala dvě nové generace indonesistů. Vyдалa překlady z indonéské literatury, učebnice, čítanky, překládala během státních návštěv indonéských politiků, soukromě vyučovala indonéštinu, soudně

překládala. Za svůj celoživotní postoj a přínos obdržela v roce 1997 cenu Gratias Agit a v roce 2010 jedno z nejvyšších státních vyznamenání Indonéské republiky, medaili Bintang Jasa Pratama.

Milá Zorico, za všechny, kterým jsi otevřela obzory a pro které jsi byla životní inspirací, ti přeji, ať je ti tam nahoře hezky.

Mgr. Ondřej Pokorný, Ph.D.